

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Андрій Гаврилук, Андрій Домінік

**АВТОМОБІЛІ З ГІБРИДНИМИ ТА
ЕЛЕКТРИЧНИМИ ПРИВОДАМИ.
ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ**

ЧАСТИНА 1

Львів 2020

УДК 621.313
Г 224

**Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 4 від 25 листопада 2020 р.)**

Рецензенти:

- Шевчук В.В.** завідувач кафедри автомобілів і тракторів Львівського національного аграрного університету, к.т.н., доцент
- Рудик Ю.І.** головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної діяльності Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, к.т.н., доцент
- Ущапівський І.І.** начальник Управління реагування на надзвичайні ситуації ГУ ДСНС у Львівській області, к.т.н., полковник сл. ЦЗ.

Гаврилюк, Андрій Федорович.

Автомобілі з гібридними та електричними приводами. Технічні аспекти. Частина 1. :навч.посіб. / Гаврилюк А.Ф., Домінік А.М. / Львів: ЛДУ БЖД, 2020. – 345 с. рис., табл. – Бібліогр.: с 341-342 (16 назв).

Розглядаються загальні принципи побудови гібридних та електричних автомобілів, їх класифікація та особливості роботи. Аналізуються джерела зберігання електричної енергії а також пожежонебезпечні чинники, які виникають при експлуатації та гасінні пожеж даного роду.

Для курсантів та студентів закладів вищої освіти ДСНС України, практичних працівників оперативно-рятувальної служби, а також для аспірантів, пошукачів, що пов'язують свою пізнавальну та фахову активність з гібридними та електричними транспортними засобами.

© Гаврилюк А.Ф.
© Домінік А.М., 2020
© ЛДУ БЖД, 2020

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень.....	6
ПЕРЕДМОВА.....	7
РОЗДІЛ 1.	9
СУЧАСНИЙ СТАН ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ГІБРИДНІ ТА ЕЛЕКТРИЧНІ РУШІЇ	
1.1. Динаміка розвитку гібридних та електричних автомобілів	9
1.2. Класифікація гібридних та електричних автомобілів	12
1.3. Для самоконтролю	14
РОЗДІЛ 2.	15
ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ГІБРИДНІ АВТОМОБІЛІ	
2.1. Сутність та етапи історичного розвитку гібридних автомобілів	15
2.2. Концепція побудови гібридної силової установки	19
2.3. Схемні рішення побудови гібридних силових установок	25
2.4. Класифікація електротрансмій та режимів їх роботи	32
2.5. Для самоконтролю	38
РОЗДІЛ 3.	40
ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЕЛЕКТРИЧНІ АВТОМОБІЛІ	
3.1. Сутність та етапи історичного розвитку електромобілів	40
3.2. Концепція побудови електромобілів	46
3.3. Аналіз перспективних напрямків розвитку	49
3.4. Вентильні двигуни та принцип їх роботи	52
3.5. Для самоконтролю	56

РОЗДІЛ 4.	57
ДЖЕРЕЛА ЖИВЛЕННЯ ГІБРИДНИХ ТА ЕЛЕКТРИЧНИХ АВТОМОБІЛІВ	
4.1. Використання силових акумуляторних батарей	57
4.1.1. Етапи історичного розвитку силових акумуляторних батарей	57
4.1.2. Класифікація та характеристики сучасних силових акумуляторних батарей	64
4.1.3. Принципи розміщення силових акумуляторних батарей	78
4.1.4. Небезпечні чинники використання силових акумуляторних батарей	85
4.1.5. Перспективи розвитку силових акумуляторних батарей	91
4.2. Використання водневих елементів	93
4.3. Використання суперконденсаторів	96
4.4. Для самоконтролю	102
РОЗДІЛ 5.	104
ПОЖЕЖІ ГІБРИДНИХ ТА ЕЛЕКТРИЧНИХ АТОМОБІЛІВ. ГІДРАВЛІЧНИЙ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ	
5.1. Особливості пожеж гібридних та електричних автоомобілів	104
5.2. Класифікація та маркування інструменту з гідравлічним приводом	107
5.2.1. Гідравлічні різачки	108
5.2.2. Гідравлічні розтискувачі	117
5.2.3. Гідравлічний комбінований інструмент	124
5.2.4. Гідравлічні домкрати	131
5.3. Гідравлічні помпи	137
5.3.1. Ручні гідравлічні помпи	137
5.3.2. Гідравлічні помпувальні станції	139
5.3.3. Напірні магістралі	142

5.4	Додаткове обладнання та устаткування	144
5.5	Для самоконтролю	148
	РОЗДІЛ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ РОБОТИ РЯТУВАЛЬНИКІВ ЗА УЧАСТЮ ПЕВНИХ МАРОК ГІБРИДНИХ ТА ЕЛЕКТРИЧНИХ АВТОМОБІЛІВ	151
6.1.	Модельний ряд HYUNDAI	152
6.2.	Модельний ряд INFINITY	166
6.3.	Модельний ряд KIA	174
6.4.	Модельний ряд LEXUS	186
6.5.	Модельний ряд LINCOLN	214
6.6.	Модельний ряд MAZDA	218
6.7.	Модельний ряд MERCEDES-BENZ	220
6.8.	Модельний ряд MINI COOPERS	224
6.9.	Модельний ряд MITSUBISHI	226
6.10.	Модельний ряд NISSAN	228
6.11.	Модельний ряд PORSCHE	244
6.12.	Модельний ряд SMART	254
6.13.	Модельний ряд SUBARU	256
6.14.	Модельний ряд TESLA	258
6.15.	Модельний ряд TOYOTA	272
6.16.	Модельний ряд VOLKSWAGEN	319
6.17.	Модельний ряд VOLVO	324
	ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК.....	
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ...	337
	ДОДАТОК.	342

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДВЗ	Двигун внутрішнього згорання
ДТП	Дорожньо-транспортна пригода
АКБ	Акумуляторна батарея
ІЕА	Міжнародне енергетичне агентство
EV	Електричний транспортний засіб
BEV	Електричний транспортний засіб обладнаний силовою АКБ
HEV	Гібридний транспортний засіб
PHEV	Гібридний транспортний засіб, що підключається до зовнішньої електромережі
REEV	Електричний транспортний засіб з розширеним діапазоном дії
FCEV	Електричний транспортний засіб з водневими паливними елементами

ПЕРЕДМОВА

Напевне, немає нічого хорошого, щоб не мало поганих наслідків....Відкриття ядерної реакції призвело до створення однойменної зброї, яка вже забрала мільйони життів, а скільки ще забере?.....Створення автомобіля, дещо більше століття тому, призвело до чисельності світового автопарку понад 1 млрд. одиниць і цілої низки проблем, одна з яких є щорічний викид лише чадного газу у кількості понад 700 млн.тон, що завдає чималої шкоди як довкіллю так людству. Серед побічних аспектів автотранспорту, з вищезазначеної низки проблем, не можна оминати дорожньо-транспортні пригоди та супутні ситуації до яких вони призводять.

Всесвітня організація охорони здоров'я віднесла смертність на дорогах до п'яти найбільших «панацей» людства, серед яких інсульт, інфаркт, онкологічні хвороби та діабет та причиною №1 за кількістю смертей осіб віком від 15 до 29 років (понад 300 тис.)! У світовому масштабі внаслідок ДТП гине понад 1,4 млн а травмується понад 50 млн осіб!

Очевидно, що з невинним збільшення кількості транспортних засобів (та питомої кількості електрокарів та гібридів) це буде призводити до збільшення збитків, жертв та ставитиме нові виклики для працівників служб, зокрема оперативно-рятувальної служби, які мають першочергову справу при боротьбі з пожежами та ліквідації наслідків ДТП, а їх вміння та навички визначатимуть не тільки ефективність проведення таких робіт, але й матимуть вплив на кількість жертв.

Розкриття технічних аспектів побудови та принципу дії автомобілів з електричними та гібридними рушіями дасть змогу створити уявлення про особливості їх роботи та визначити небезпечні чинники.